

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

مدرسه علمیه ی فاطمه الزهرا (سلام الله علیها) شهرستان آبادان

تحقیق میان دوره ای (تحقیق ۱)

عنوان

علل کاهش رشد جمعیت ایران

استاد راهنما:

سرکار خانم لیراوی

پژوهشگران:

گروه ریحانه

الهام سادات کمالی محمره

امیره آلبوعلی

مریم ابراهیمی

مریم حیاتیان

زمستان ۱۳۹۳

الحمد لله
الرحمن الرحيم

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

مدرسه علمیه ی فاطمه الزهرا (سلام الله عليها) شهرستان آبادان

تحقیق میان دوره ای (تحقیق ۱)

عنوان

علل کاهش رشد جمعیت ایران

استاد راهنما:

سرکار خانم لیراوی

پژوهشگران:

گروه ریحانه

الهام سادات کمالی محمره

امیره آلبوعلی

مریم ابراهیمی

مریم حیاتیان

زمستان ۱۳۹۳

تقدیم به:

این مقاله را به ساحت مقدس بانوی بزرگوار «حضرت معصومه – سلام الله علیها –» تقدیم می نمایم.

چکیده:

کاهش جمعیت عواملی دارد، از قبیل افزایش سن ازدواج که باعث می‌شود قدرت باروری و انگیزه برای فرزندآوری کم شود؛ تحصیلات و مشکلات اقتصادی، در زندگی امروزی برای رسیدن به رفاه جوانان مجبور هستند که وقت خود را برای تحصیلات بگذرانند. و این طور است که نمی‌توانند در زمان تحصیل، هزینه‌ی یک خانواده را تأمین کنند؛ توقعات مالی خانواده بسیار بالا است. تأمین کامل مخارج زندگی با توقعات بالا، تنها در صورتی امکان دارد که مردان، مشاغلی با درآمد بالا داشته باشند. در غیر این صورت این چنین زندگی‌ای باب میل کسانی که پُر توقع هستند، نیست یا اینکه تا زمانی که شغل مناسب نداشته باشند، ازدواج نکنند. عوامل دیگری همچون ارزش‌ها و آداب و رسوم، میزان رشد طلاق، تغییر نگرش‌ها نسبت به ازدواج، علاوه بر عوامل ذکر شده، پیامدهایی از قبیل، عدم رشد و توسعه اقتصادی، پیری و بی‌نشاطی جامعه، مشکلات زیادی را به بار می‌آورد؛ زیرا خلأیّت و نوآوری، از ناحیه‌ی جوانان است، به خاطر داشتن فکر باز است. اما با پیرشدن جامعه دولت‌ها احساس خطر می‌کنند و باعث کاهش نخبه‌ی کشور می‌شود و این طور می‌شود که جایگاه ایران به عنوان یک کشور شیعی تضعیف می‌شود. همه این عوامل برنامه‌هایی است که از سمت کشورهای استعمارگر از جمله انگلیسی طرح ریزی شده است.

واژگان کلیدی: فرهنگ، رشد جمعیت، تهاجم فرهنگی، ازدواج، طلاق، فرزندآوری.

نتیجه گیری

کاهش رشد جمعیت ایران در اثر افزایش سن ازدواج و بالا رفتن میزان طلاق و کم شدن تمایل به فرزندآوری است. تهاجم فرهنگی، تغییر نگرش نسبت به ازدواج، تغییر در بینش و عمل نسبت به نقش زن و خانواده و جامعه و اقتصاد می باشد و همچنین نفوذ تفکر فمینیستی و نیز مشکلات اقتصاد در این امر بسیار دخیل بوده است.

سیاست های کنترل جمعیت در ایران و ادامه ی اجرای این سیاست نیز موجب کاهش تمایل به فرزندآوری شده است.

راهکارها

۱- جایگاه زنان در مقابله با تهاجم فرهنگی

زن مسلمان باید در راه فرزاندگی و علم و در راه خودسازی معنوی و اخلاقی تلاش کرده و در میدان جهاد و مبارزه پیشقدم باشد. نسبت به دنیا و تجملات کم ارزش، بی اعتنا باشد. عفت و عصمت و طهارتش در حدی باشد که چشم و نظر هرزه ی بیگانه را از خود دفع کند. در محیط خانه دل آرام شوهر و فرزندان باشد، مایه ی آرامش زندگی و آسایش محیط خانواده باشد. در دامن عطوفت و با سخنان پر نکته و مهرآمیز، فرزندان سالمی را از لحاظ روانی تربیت کند. انسان های بی عقده، خوش روحیه و سالم از لحاظ روحی در دامن او پرورش پیدا کنند.^۱

۲- راه حل مناسب افزایش سن ازدواج

همانگونه که شواهد مربوط به دیگر کشورها نشان داده است می توان پیش بینی کرد که با بهبود اوضاع معیشتی مردم، کاهش محسوسی در سن ازدواج پدید خواهد آمد. در این راستا، حمایت های دولت و دیگر ارکان های مسئول حکومتی، کمک های مادی والدین و دیگر خویشاوندان و آشنایان می تواند برای جوانان بسیار راهگشا باشد. با این همه نباید از نقش عناصر فرهنگی غفلت کرد. فرهنگ هر جامعه در تعریف واژه هایی مثل رفاه اقتصادی، سطح معیشت و خط فقر دخالت دارد و با تغییر ذهنیت ها و نگرش های عمومی و ترویج ساده زیستی، تعریف های جدیدی از این واژه ها سطح جامعه مورد پذیرش قرار می گیرد که این امر می تواند در کاهش سن ازدواج مؤثر باشد.^۲

۱. معاونت سیاسی نمایندگی ولی فقیه در قرارگاه ثارالله تهران، نفوذ و استحاله، چاپ دوم، بهار ۱۳۷۸.

۲. حسین، بستانی (نجفی)، همان.

همچنین با کار فرهنگی جهت تغییر یا تعدیل آداب و رسوم مشکل ساز مانند تعیین مهریه بالا توقع جهیزیه سنگین و درخواست شیربها کام برداشت. در اسلام سنّ مشخص برای ازدواج مقرر نگردیده، اما احادیث منقول از پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) و امامان معصوم (علیهم السلام) و سیره عملی آن بزرگواران شاهد گویایی بر اهتمام ایشان در تعجیل در امر ازدواج به دست می دهد. بر طبق برخی روایات، روزی پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) در مسجد فرمود:^۱

«ای مردم! جبرئیل از سوی خدا برای من این پیام را آورد که دوشیزگان همانند میوه های روی درختند؛ اگر زمانی که وقت چیدن میوه رسد، میوه ها چیده نشود، آفتاب آنها را فاسد کرده و بادهای آنها را پراکنده می سازد. به همین سان، زمانی که دوشیزگان ویژگی های زنانه پیدا کردند، هیچ دارویی جز ازدواج و شوهر کردن برای زنان وجود ندارد. در غیر این صورت، به دلیل بشر بودن آنان هیچ اطمینانی در کار نیست که دچار فساد و انحراف نشوند.»^۲

۳ - تبلیغ گسترده در رسانه ها

رسانه ها تأثیرات بسیار زیادی بر جامعه دارند که با تبلیغات گسترده ی خود می توانند مردم را با فرهنگ اسلامی در مورد ازدواج و خانواده و تولید نسل، آشنا سازند؛ توسط اداره، نهاد و مؤسسه به خانواده های کارکنان، خطرات و آسیب های کاهش رشد جمعیت را گوشزد کنند.

^۱. همان.

^۲. حر عاملی، وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۳۹.

فهرست منابع

* قرآن کریم.

* نهج البلاغه.

- ۱- اسحاقی، سید حسین، نقش فرهنگ در مقام سازی اقتصادی، مرکز نشر هاجر، چاپ اول، بهار ۱۳۹۳.
- ۲- بستانی (نجفی)، حسین، اسلام و جامعه شناسی خانواده، قم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، چاپ دوم، سال ۱۳۸۵ ش.
- ۳- تهرانی، علامه محمد حسین، رساله نگاهیه (کاهش جمعیت ضربه سهمگین بر پیکر مسلمین)، مؤسسه ترجمه و نشر دوره علوم و معارف اسلامی، چاپ دوم، سال ۱۴۲۵ هـ. ق.
- ۴- شاهچراغیان، مریم، (کارشناس ارشد مطالعات زنان)، پیامدهای اسفبار کاهش جمعیت ایران، حوزه نت.
- ۵- شعاری نژاد، علی اکبر، روان شناسی فرهنگ و تربیت، انتشارات امیرکبیر، چاپ اول، سال ۱۳۸۷ ش.
- ۶- معاونت سیاسی نمایندگی ولی فقیه در قرارگاه ثارالله تهران، نفوذ و استحاله، چاپ دوم، بهار ۱۳۷۸.
- ۷- معیری، محمد طاهر، بجه های خوب پرورش بد، انتشارات امیرکبیر، تهران، چاپ اول، سال ۱۳۷۸ ش.
- ۸- گاردنر، ویلیام، جنگ علیه خانواده، مترجم معصومه محمدی، دفتر مطالعات و تحقیقات زنان، چاپ دوم، زمستان ۱۳۸۷.
- ۹- سایت جامعه الزهرا (حوزه علمیه خواهران قم) ویژه نامه اسلام و جمعیت، پیامدهای کاهش جمعیت
- ۱۰- تهدید نسل شیعه، تهدید جامعه ایران. Marifat nashriyat.ir
- ۱۱- vista.ir

